
HURRÁ, UTAZUNK!

Utazás Budapestre és a Balatonhoz

A modul típusa:	Magyar mint idegen nyelv
-----------------	--------------------------

Modulszám:	13
------------	----

Életkor:	10–12 év
----------	----------

Nyelvi szint:	A1–
---------------	-----

Készítette:	Juhász Lászlóné, Nagyházi Bernadette
-------------	--------------------------------------

A kiadvány az Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program
kerettanterve alapján készült

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulíNova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata. A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Szakmai vezető: Kuti Zsuzsa

Szakmai bizottság: Enyedi Ágnes, dr. Majorosi Anna, dr. Morvai Edit

Szakértő: dr. Kárpáti Tünde

Alkotó szerkesztő: Sákovics Lília

Felelős szerkesztő: Burom Márton

©

Szerzők: Bak Mónika, Juhász Lászlóné, dr. Kárpáti Tünde, Mudra Viktória, Nagyházi Bernadette

Educatio Kht. 2008.

A MODUL LEÍRÁSA

Ebben a modulban a tanulók országismereti szövegeket olvasnak Budapestről és a Balatonról. Összekapcsolják magyar nyelvi és természetismeret tantárgyi tudásukat Budapest nevezetességei és a Balaton földrajzi adatainak megismerése, elsajátítása kapcsán. Interkulturális ismereteket sajátítanak el: ismeretterjesztő szövegeket olvasnak a Hősök teréről, megismernek néhány magyar történelmi személyiséget, Balatonhoz kapcsolódó mondákat olvasnak, és ismereteket szereznek a Balaton körüli nevezetességekről.

A tanulók megismerkednek a felszólító módú, egyes és többes szám 3. személyű igealakokkal és használatukkal a függő kérésekben, felszólításokban.

A MODUL CÉLJA

Elsődleges cél a Magyar nyelv és irodalom, valamint a Természetismeret tantárgyhoz kapcsolódva olyan új ismeretek nyújtása és új kifejezések megismertetése, amelyek megkönnyítik a tanulók tanórai munkáját. További cél a felszólító módú, egyes és többes szám 1. és 3. személyű igealakok megismerése, használata a függő kérésekben, felszólításokban.

AJÁNLOTT ÓRASZÁM

5 óra

**AJÁNLOTT KOROSZTÁLY
NYELVI SZINT**

10–12 év
A1–

**AJÁNLOTT BEMENETI
NYELVI SZINT**

- a felszólító mód egyes és többes szám 2. személyű igealakjainak ismerete; a kérés, felszólítás és tiltás pragmatikai funkciójának megfelelő nyelvi formák használatának képessége
- megfelelő szintű szövegolvasási és szövegértési készség
- képesség az interakcióban való részvételre; információ-kérési és válaszadási képesség
- jártasság az ismeretterjesztő szövegek feldolgozásában
- térképjelek ismerete

**MODULKAPCSOLÓDÁSI
PONTOK****Kereszttantervi szinten**

- Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegfeldolgozás, információ gyűjtése az olvasott szövegből, lexikális, grammatikai és pragmatikai kompetencia
- Természetismeret: a Balatonra vonatkozó földrajzi ismeretek, térképolvasás, vaktérkép értelmezése
- Művészetek: szöveg dramatizálása, pantomim, rajzkészség

Modulok szintjén

Feltételezi az 1–12. modul ismeretét. Szorosan kapcsolódik az 1., 9. és 12. modulhoz.

A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI

Idegen nyelvi kompetenciák

- hallásértés: globális és szelektív hallásértés, a kulcsszófelismerés képessége
- olvasott szöveg értése, szövegkiegészítés, a szöveget összetartó elemek felismerésének és használatának képessége
- kommunikációs képesség, kérdésfeltevés és válaszadás, információkérés- és értelmezés képessége, szókincs aktivizálása
- a szótövek és toldalékok felismerésének, a grammatikai elemek használatának képessége, grammatikai ismeret aktivizálása
- véleménynyilvánítás képessége

Általános kompetenciák

- kognitív: a környező világ megismerése
- szociális: együttműködés fejlesztése csoportmunkában

ÉRTÉKELÉS

A tanár vonja be a tanulókat a feladatok értékelésébe: vitassák meg, helyesek-e a tanulók válaszai. Ha a feladat lehetővé teszi, a tanár kérjen indoklást a tanulóktól a válaszaikra. Adjon egyre több teret a tanulók önértékelésének. Dicsérje gyakran a tanulókat. Jutalmul a tanulók kirakódarabokat kapnak. A tanulók az egyes feladatlapok alján elhelyezett értékelő táblázattal önmaguk értékelését is elvégezhetik.

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

Az órák nagy részében csoportmunkában dolgoznak a tanulók. A tanárnak folyamatosan figyelemmel kell kísérni, de nem irányítani! – a csoportok munkáját. Ösztönözze a visszahúzódóbb, nehezebben megnyilatkozó tanulókat is a részvételre. A csoportmunka és a változatos feladatokat tartalmazó órák dinamizmust kívánnak meg a tanártól. Az órák legyenek pergők, a tanár ne hagyjon üres időt a feladatok között.

A kreatív alkotáshoz a tanár részéről gyűjtőmunkára van szükség: szerezzon be turistatérképeket, képeslapokat, utazási prospektusokat a Balatonról, Balaton környéki látnivalókról.

Az órákon megoldott feladatlapokat a tanulók gyűjtsék mappába; így saját munkafüzetet hoznak létre. Javasoljuk, hogy füzet helyett vonalas mappalapokat használjanak a tanulók, így egy helyen könnyen megtalálják mindent. A tanár tanítsa meg a kétnyelvű szótár használatát és a szótárírást.

TÁMOGATÓ RENDSZER

- Bárdos Jenő: *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.
– a szókincs tanítása: 67–83.
- Dálnoki-Fésűs András: *A nyelvoktatás-nyelvtanulás dilemmái és útválasztásai*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.
– a szövegfeldolgozás módszerei: 35–54.
- Hennings, Dorothy Grant: *Communication in Action: Teaching the Language Arts*. Boston, Houghton Mifflin Company, 1987.
– szövegfeldolgozás különböző formákban: 95–127.
- Lipták Gábor: *Aranyhíd. Balatoni mesék, mondák, történetek*. Budapest, Móra Kiadó, 1976.
Lipták Gábor: *Ezüsthíd. Balatoni mesék, mondák, történetek*. Budapest, Móra Kiadó, 1977.
- Medgyes Péter: *A nyelvtanár. A nyelvtanítás módszertana*. Corvina, 1997.
– extenzív és intenzív szövegfeldolgozás: 152–157., hangos és néma olvasás: 161–164., íráskészség: 163–166., a hibajavítás módszertana: 171–176.
- Medgyes Péter: *A kommunikatív nyelvoktatás*. Budapest, Eötvös József Könyvkiadó, 1995.
– kötetlen munka, kommunikatív feladatok: 81–84., interakciós feladatok, szerepjátékok: 84–91.
- Szabolcs Ottó–Závodszy Géza: *Ki kicsoda a történelemben?* Laude Kiadó
Természetismeret tantárgy 5–6. osztályos tankönyvei.
- Szili Katalin: *Vezérkönyv a magyar grammatika tanításához*. Budapest, Enciklopédia Kiadó, 2006.
– a felszólító mód 67–80.

A MODUL TÉRKÉPE

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
1.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: olvasási készség; mondatalkotói képesség, szókinccs aktivizálása ■ grammatikai kompetencia: az egyes és többes szám 1. és 3. személyű, felszólító módú igealakok, az egyes és többes szám 1. és 3. személyű kérés, felszólítás és tiltás nyelvi formáinak használata ■ általános kompetencia: együttműködés, figyelem 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a 2. személyű felszólító módú igealakok képzésének gyakorlása és használata láncfeladattal ■ beszélgetés Janikovszky Éva: <i>Ha én felnőttné volnék</i> c. könyvről ■ az 1. és 3. személyű felszólító módú igealakok elsajátítása az olvasott szöveg transzformálásával 	<ul style="list-style-type: none"> ■ egyes és többes szám 1. és 3. személyű, felszólító módú toldalékok és igealakok ■ függő (3. személyű) kérések, felszólítások és tiltások 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Janikovszky Éva: <i>Ha én felnőttné volnék</i> c. könyve annyi példányban, ahány csoportot lehet alakítani (egy kell a tanárnak is) ■ feladatlapok: 1.2.B feladatlap, 1.3. feladatlap, 1.5. feladatlap ■ kesztyűbáb (Cincin) ■ mappalapok
2.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: olvasási készség, mondatalkotói képesség, szókinccs bővítése, aktivizálása ■ grammatikai kompetencia: felszólító módú igealakok használata szóban és írásban ■ általános kompetencia: ismeretszerzés a tágabb környezetről, figyelem 	<ul style="list-style-type: none"> ■ felszólító módú igealakok képzésének gyakorlása ■ történetalkotás cím alapján írásban ■ útvonalterv készítése térkép segítségével ■ ismeretterjesztő szöveg feldolgozása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ egyes és többes számú, felszólító módú igealakok ■ szókinccsbővítés: Budapest nevezetességei 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 15-20 darab kb. 5x5 cm-es papírcédula ■ gumilabda ■ Magyarország autóatlasza (a párok számának megfelelően) ■ számítógép (a párok számának megfelelően) ■ feladatlapok: 2.2. feladatlap, 2.6. feladatlap

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
3.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: szókincsbővítés, tanult szókincs rögzítése, mondatalkotói képesség ■ grammatikai kompetencia: tanult grammatikai formák használata ■ pragmatikai kompetencia: a nyelvhasználat szabályainak alkalmazása interakcióban ■ általános kompetencia: interkulturális ismeretek: magyar történelmi személyek ■ együttműködés képessége csoportmunka során 	<ul style="list-style-type: none"> ■ versenyfeladat párokban ■ szókincsbővítés magyar történelmi személyek nevével hangfelvétel alapján ■ közlekedéssel kapcsolatos illemszabályok elsajátítása szituációs játékkal ■ Budapestről tanultak összefoglalása ■ képeslap-írás megtanulása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ szókincsbővítés: híres magyar királyok ■ illemkockák 	<ul style="list-style-type: none"> ■ képek Budapest nevezetességeiről (a párok számának megfelelően) ■ 3.3. hanganyag ■ 3.4. feladatlap ■ képeslap minden tanulónak ■ mappalapok

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	IDEGEN NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
4.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: olvasási készség; kulcskifejezések felismerésének képessége, beszédkézség; mondatalkotói képesség, szókincs aktivizálása ■ grammatikai kompetencia: az összes eddig tanult grammatikai ismeret aktivizálása, használatának képessége ■ pragmatikai kompetencia: szövegalkotói képesség, kommunikációs képesség ■ általános kompetencia: együttműködés, figyelem képessége, verbális emlékezet a világról szóló, világra vonatkozó ismeretekről, térkép- és ábraolvasási képesség, a balatoni mondavilág megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ beszélgetés és kvízzjáték Budapestről ■ ismeretterjesztő szöveg feldolgozása a Balatonról ■ ismerkedés a Balaton földrajzával és nevezetes helyeivel csoportmunkában ■ balatoni mondák megismerése és dramatizálása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a Balatonhoz kapcsolódó földrajzi alapszókincs ■ a Balaton körüli nevezetességek magyar elnevezése ■ a mondák sajátos szókincse és nyelvi fordulatai ■ ismeretterjesztő szöveg alkotása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magyarország-poszter ■ földrajzi atlasz (az általános iskolák 5. és 6. osztálya számára) ■ balatoni turistatérkép (annyi, ahány csoportot lehet alakítani az osztályban) ■ feladatlapok: 4.2.A feladatlap, 4.2.B feladatlap, 4.3. feladatlap, 4.4. feladatlap ■ 4.2.A hanganyag

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	IDEGEN NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
5.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: hallás utáni értés, beszédértés, globális hallásértés képességének fejlesztése, olvasási készség, kulcskifejezések felismerésének képessége, beszédkészség, szókincs aktivizálása ■ grammatikai kompetencia: az összes eddig tanult grammatikai ismeret aktivizálása, használatának képessége ■ pragmatikai kompetencia: szövegalkotói képesség, szövegtervezés képessége, a szövegalkotó, szövegkohéziót biztosító elemek használatának képessége, kommunikációs képesség ■ általános kompetencia: együttműködés, figyelem képessége, verbális emlékezet ■ a világról szóló, világra vonatkozó ismeretekről 	<ul style="list-style-type: none"> ■ láncjáték a balatoni helyekről ■ interaktív szövegolvasási feladat ■ szövegértési feladat ■ gondolati terv (útiterv) készítése csoportmunkában ■ a tanult ismeretek összegzése, használata, gyakorlása élménytábló készítésével, csoportmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> ■ múlt idejű, illetve felszólító módú igealakok ■ a Balaton körüli látnivalók magyar nyelvű megnevezése ■ párbeszédes szövegek olvasása, értése, alkotása ■ a véleménynyilvánítás magyar nyelvi formái 	<ul style="list-style-type: none"> ■ képkártyák: <i>Erzsi, Évi, Gergő, Nati, Nóri, Robi, Tomi</i> ■ balatoni turisztatérkép, prospektusok, képeslapok minden csoportnak ■ nagyméretű fehér csomagolópapír ■ mappalap minden tanulónak ■ feladatlapok: 5.2.A feladatlap, 5.2.B feladatlap, 5.3.A feladatlap, 5.3.B feladatlap ■ 5.2.B hanganyag, 5.3.A hanganyag

A FELDOLGOZÁS MENETE

1. ÓRA: A FELNŐTTEK FOLYTON CSAK AZT MONDJÁK...

Az óra célja:

- grammatikai ismeret aktivizálása és bővítése (1. és 3. személyű felszólítások)
- a függő felszólítás és kérés formáinak megismerése és gyakorlása
- autentikus szöveg feldolgozása és transzformálása
- együttműködés erősítése csoportmunkában

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- Janikovszky Éva: *Ha én felnőtt volnék* c. könyve annyi példányban, ahány csoportot lehet alakítani (egy kell a tanárnak is)
- mappalap
- 1.2.B feladatlap, 1.3. feladatlap

1. FELADAT	Mit mondanak a felnőttek? – beszélgetés – a felszólító módú igealakok ismétlése
IDŐ	3 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	kérdésfeltevési, válaszadási, mondatalkotói képesség, a tanult grammatikai elemek használatának képessége
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, majd láncba szerveződő
ESZKÖZÖK	–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felmutatja Janikovszky Éva: *Ha én felnőtt volnék* c. könyvét az osztálynak. Emlékezteti a tanulókat, hogy az előző órán is ezzel a könyvvel foglalkoztak. Néhány ismétlődő kérdést tesz fel: **Emlékeztek erre a könyvre? Ki írta a könyvet? Ki a történet főszereplője? Kik szerepelnek még a történetben?** Az ismétlődő kérdések után az előző órán megismert történetről is kérdez a tanár: **Mit mond a nagymama a könyvben? Mit mond az apa a könyvben?** Stb.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók vélhetőleg felismerik az előző órán olvasott könyvet.
Igen. Janikovszky Éva. Egy kisfiú. Apa, anya, nagymama, nagypapa, bácsi.
A tanulók megpróbálják felidézni a korábban megismert történetet: **Mosd meg a kezéd! Vedd fel a pulóvered!** Stb.

2. A tanár további felszólításokat is felidézett a tanulókkal: A **felnőttek sokszor ismételenek egyes kéréseket, felszólításokat. Emlékeztek például, hogy mit mond a magyartanárnő? A magyartanárnő azt mondja: Olvassatok figyelmesen! Biztosan ti is sok ilyen hallatok. Kérdezzétek egymást, és válaszoljatok felszólító mondattal!** A tanár az első tanulóhoz fordul, és feltesz egy újabb kérdést. Pl. Mit mond neked anya reggel?

2.

A tanuló felszólító mondattal válaszol: **Kelj fel!** Ezután a mellette ülőhöz fordul, és neki teszi fel a következő kérdést. Pl. **Mit mond a tornatanár?** Stb.

2.A FELADAT

A felnőttek folyton azt mondják

– szöveg átalakítása – az E/3. felszólító módú igealakok megismerése

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

olvasási készség, verbális emlékezet, szókincs aktivizálása, a toldalékok és szótövek felismerésének és elhatárolásának képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos, csoportos

ESZKÖZÖK

Janikovszky Éva: *Ha én felnőtt volnék* c. könyve annyi példányban, ahány csoportot lehet alakítani (egy kell a tanárnak is)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Az osztály továbbra is Janikovszky Éva könyvével dolgozik. A tanár kiosztja a könyveket a csoportoknak. Megkéri a tanulókat, hogy keressék meg az 5. és a 6. lapon a felszólításokat (a könyvben nincsenek lapszámok!), majd írják le a felszólító mondatokat a mappalapjukra. Írják mellé azt is, hogy ki mondta az adott felszólítást.

2. Ezután a tanár csoportonként megkér egy-egy tanulót, hogy írják fel a talált mondatokat a táblára (egymás alá).

Amikor a tanulók elkészültek, a tanár rámutat az első szóra: **Ki mondja a kisfiúnak, hogy legyél jó? Igen. A nagymama azt mondja a kisfiúnak, hogy legyen jó.** A tanár erősen hangsúlyozza a 3. személyű felszólító alakot. A *legyen jó* formát felírja a táblára a 2. személyű felszólítás mellé. Visszakérdez: Mit mond a nagymama a kisfiúnak?

Ugyanígy mutatja be a többi alakot is.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók csoportokban dolgoznak. Megkeresik a felszólításokat, leírják a mappalapjukra a felszólító mondatokat, és melléírják, ki mondta az adott mondatot.

2. A kiválasztott tanuló felírja a soron következő felszólítást az előző alá a táblára. A tanulók válaszolnak: **A nagymama.**

A tanulók megismétlik: **Azt mondja, hogy legyen jó.**

A tanulók minden alakot megismételnek, majd leírják az átalakításukat a mappalapjukra is.

A táblakép:

<i>Legyél jó! (nagymama)</i>	<i>legyen jó</i>
<i>Ne legyél rossz! (anya)</i>	<i>ne legyen rossz</i>
<i>Fogadj szót! (nagyapapa)</i>	<i>fogadjon szót</i>
<i>Viselkedj rendesen! (apa)</i>	<i>viselkedjen rendesen</i>
<i>Addig örülj, amíg gyerek vagy! (minden felnőtt)</i>	<i>addig örüljön, amíg gyerek</i>

3. Végül a tanár ismét csoportos munkára szólítja fel a tanulókat: **Most ismét csoportban dolgozzatok tovább! Keressétek meg a felszólításokat a könyv 9. oldalán! Írjátok le a mappalapra, és írjátok mellé, ki mondja!** A 2. és 3. lépéshez hasonlóan a tanár felírta a táblára az újabb felszólításokat is, majd a mondatokat a 3. lépés szerint átalakítja 3 személyűvé. A tábla képe:

<i>Mosd meg a kezéd! (anya)</i>	<i>mossa meg a kezét</i>
<i>Vedd fel a pulóvered! (nagymama)</i>	<i>vegye fel a pulóverét</i>
<i>Ne rágd a körmöd! (apa)</i>	<i>ne rágja a körmét</i>
<i>A lábad elé nézz! (nagyapapa)</i>	<i>a lába elé nézzen</i>
<i>Rakd el a játékaid! (nagymama)</i>	<i>rakja el a játékaikat</i>

Végül a tanár felszólítja a tanulókat, hogy másolják le a füzetükbe a 3. személyű felszólító módú igealakokat a tábláról.

3. A tanulók a 2. lépéshez hasonló módon dolgoznak; most határozott ragozású igealakot tartalmazó mondatokat írnak le a füzetükbe.

Amikor elkészülnek, csoportonként egy-egy tanuló felír egy-egy felszólítást a táblára.

Minden esetben a tanár után ismétlik a függő mondatot.

Pl. **Azt mondja, hogy vegye fel a pulóverét.** Stb.

A tanulók megpróbálják önállóan is javasolni a következő átalakításokat:

Pl. **A nagymama azt mondja a kisfiúnak, hogy vegye fel a pulóverét.**

Az apa azt mondja a fiúnak, hogy ne rágja a körmét. Stb.

Végül a tanulók a 2. személyű felszólítások mellé lemásolják a tábláról a harmadik személyű igealakokat is.

2.B FELADAT

A felnőttek folyton azt mondják

– szövegkiegészítés – a 3. személyű felszólító módú igealakok elsajátítása

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

globális szövegértés, szótövek és toldalékok felismerése, szabályfelismerés képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni

ESZKÖZÖK

1.2.B feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felmutatja Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék c. könyvét az osztálynak. Emlékezteti a tanulókat, hogy az előző órán is ezzel a könyvvel foglalkoztak. Néhány ismétlődő kérdést tesz fel: **Emlékeztek erre a könyvre? Ki írta a könyvet? Ki a történet főszereplője? Kik szerepelnek még a történetben? Mit mondanak a kisfiúnak ezek az emberek?**
2. A tanár kiosztja az 1.2.B feladatlapokat, közben mesél: **A Szivárvány osztályban a gyerekek fogalmazást írtak erről a történetről. Sajnos, a fénymásoló nem jól működik. Hiányoznak a szavak a fogalmazásból. Egészítsétek ki a mondatokat! Válasszatok a lap alján található igékből!**
3. Amikor a tanulók elkészültek, a tanár önként jelentkezőket szólít fel, hogy mondatonként haladva olvassák fel a fogalmazást.

3. FELADAT

Nicsak, ki beszél?
– szituációs gyakorlás

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

mondatalakítói képesség, szókincs és grammatikai ismeret aktivizálása, együttműködési képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

csoportos

ESZKÖZÖK

–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár bevezeti a feladatot: **Janikovszky Éva könyvében a kisfiúnak sok ember sokféle tanácsot, felszólítást mondott. Dolgozzatok tovább csoportban! Találjatok ki egy helyzetet két szereplővel, mint pl. matematika tanár–osztály! Gyűjtsetek jellemző felszólításokat! Írjátok 2. személyű felszólító mondatokat! Ezután alakítsátok át a mondatokat 3. személyűvé, és ezeket is írjátok le!** A tanár körbejár a teremben, szükség esetén segíti a csoportokat a feladat értelmezésében és megoldásában.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók vélhetőleg felismerik az előző órán olvasott könyvet.
Igen. Janikovszky Éva. Egy kisfiú. Apa, anya, nagymama, nagypapa, bácsi.
A tanulók jelentkeznek, és felidézik, mit mondanak a történet szereplői:
A nagymama azt mondja: **Legyél jó. Az anya azt mondja: Ne legyél rossz!** Stb.
2. A tanulók önállóan megoldják az 1.2.B feladatlapot.
3. Önként jelentkező tanulók mondatonként felolvassák a fogalmazást. Minden mondatot megbeszélnek, a tanulók megmondják, helyes-e a megoldás.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók csoportban dolgoznak tovább. Kitalálnak egy helyzetet két szereplővel. Felszólításokat, kéréseket gyűjtenek 2. személyben, ezeket leírják, majd a mondatokat átalakítják 3. személyűvé, és az átalakított mondatokat is leírják.
Pl. matematika tanár–osztály
Nyissátok ki a füzeteket! Olvassátok el az első feladatot! Számítsátok ki az eredményt! Ellenőriztétek a megoldást!
A matematika tanárnő azt mondja az osztálynak, hogy nyissák ki a füzeteket, olvassák el az első feladatot, számítsák ki az eredményt, ellenőrizzék a megoldást.

2. Amikor minden csoportban minden tanuló megalkotott legalább egy mondatot, a tanár felszólítja a csoportokat, hogy rövid gyakorlás után játsszák el a gyűjtött felszólításokat. A többi csoportnak a felszólításból ki kell találnia a szereplőket.

(A feladat ismerős lesz a tanulóknak, mivel hasonló módon dolgozták fel Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék c. könyvének egy részletét a 12. modul 5. órájában.)

2. A tanulók – rövid gyakorlás után – csoportonként egy-egy felszólítást mondanak. A többi csoport megpróbálja kitalálni, ki mondhatja az adott mondatot, és kinek. A játzó csoport tagjai, ha a megoldás jó, megismélik a mondatot 3. személyben. Pl.

Játzó csoport: **Nyissátok ki a füzeteket! Olvassátok el az első feladatot! Számítsátok ki az eredményt! Ellenőrizték a megoldást!** (Minden mondatot másik tanuló mondjon!)

A többi csoport találgathat: A matematika tanárnő mondja az osztálynak!

Ha a válasz helyes, a játzó csoport megismélti:

Igen, a matematika tanárnő azt mondja az osztálynak, hogy nyissák ki a füzeteket, olvassák el az első feladatot, számítsák ki az eredményt, ellenőrizték a megoldást. (Minden új igét másik tanuló mondjon a csoportból!)

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szerepjátékban, szóbeli mondatalkotásban kevésbé jártas, esetleg több tanári segítséget igénylő csoport

ESZKÖZÖK

1.3. feladatlap

LEÍRÁS

Ha a csoport kevésbé jártas a szerepjátékban, vagy lassabban haladnak a mondatalkotásban, a tanár választhatja az 1.3. feladatlapot gyakorlásként. Több tanári segítséget igénylő csoportban a tanulók megoldhatják a feladatlapot együtt, a tanár irányításával is.

4. FELADAT

Cincin nyaralni készül

– grammatikai ismeret bővítése: E/1. felszólító mód tudatosítása

IDŐ

8 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

szókincs aktivizálása, figyelem, a toldalékok és szótövek felismerésének és elhatárolásának képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

kesztyűbáb (Cincin)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Nézzétek, itt van Cincin!** A tanár a kezére húzott egérhez fordul: **Hallottam, hogy nyaralni készülsz. Most segítek neked a készülődésben. A holmidat hátizsákba pakold!** Cincin visszakérdez az ige toldalékát erőteljesen hangsúlyozva: **Hátizsákba pakoljam? Rakd el az esernyődet is!** – folytatja a tanár a párbeszédet. **Az esernyőt is rakjam el?** – kérdezi Cincin. **Vigyél tisztálkodási eszközöket is!** – mondja a tanár. **Vigyem el a törölközőt is?** – kérdezi a báb. A tanár hasonló módon tanítja meg a tegyem el, készítem el, zárjam be igealakokat.

Nyaralás közben is figyelj néhány dologra! Pihend ki magadat! Nézd meg a nevezetességeket! Öltözz kényelmes ruhába! Vigyázz az értékeidre! A bábu a tanár minden mondatát megismétli felszólító mód E/1. formával.

2. A tanár a tanulókhöz fordul: **Ki tudná Cincin nevében megismételni a jó tanácsokat?** A tanár szükség szerint segíti a tanulókat a helyes grammatikai formák használatában.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók figyelmesen hallgatják a párbeszédet, kompetenciájuknak megfelelően megjegyzik az igék toldalékait.

2. A tanulók a hallott igealakokkal megisméltik a jó tanácsokat. **A holmimat pakoljam hátizsákba! Vigyem el a tisztálkodási eszközöket is! Pihenjem ki magam!** Stb. A tanulók folyamatosan javítják egymást.

5. FELADAT

Cincin süteménye

– grammatikai ismeret bővítése: T/1. felszólító mód tudatosítása

IDŐ

8 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

globális olvasás, a toldalékok és szótövek felismerésének és elhatárolásának képessége, szókincs aktivizálása

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

1.5. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Megtudtam, hogy melyik süteményt szereti a legjobban Cincin. Ugye elkészítjük neki elemózsiaaként?** (A tanár szükség szerint megmagyarázza az elemózsia szó jelentését.) A tanár ismerteti az 1.5. feladatlapot.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók elolvassák az 1.5. feladatlapot, önállóan elkészítik a feladatokat.

A tanulók szóban ellenőrzik a feladatokat, egymást javítják.

- a) Olvasd el a kókuszgolyó receptjét! Húzd alá az igéket a receptben!
 b) Az aláhúzott igéket írd a megfelelő kérdés alá! Alakítsd át az igéket E/1. igévé!
 c) Írd le, mit jelentenek a rövidítések!

A tanár kirakódarabbal jutalmazza a jó megoldásokat.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA	a szótövek és todalékok felismerésében, önálló munkában járatlanabb, lassabban haladó csoport, esetleg több tanári segítséget igénylő csoport
ESZKÖZÖK	1.5. feladatlap
LEÍRÁS	Ha a csoport kevésbé jártas a szótövek és todalékok felismerésében, vagy lassabban haladnak, a tanulók megoldhatják a feladatlapot együtt, a tanár irányításával is.
6. FELADAT	Óvjuk, védjük a természetet! – a felszólító mód T/1. gyakorlása
IDŐ	5 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	beszédértés, mondatalkotói képesség, szókincs aktivizálása, véleményformálási képesség, helyesírás fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, egyéni
ESZKÖZÖK	–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár beszélgetést kezdeményez. **Mit csináljunk, ha végre elmehetünk kirándulni, pihenni? Alkoss felszólító mondatokat T/1. igékkel!** A tanár folyamatosan javítja a grammatikai hibákat.
2. **Most pedig írjátok le ezeket a mondatokat emlékezetből a mappalapokra!** A feladat végén a tanár kijavítja az esetleges hibákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kompetenciájuknak megfelelően felszólító mondatokat alkotnak. **Pl. Öltözzünk kényelmesen! Ne hangoskodjunk! Ne tépjük le a virágokat! Ne szemeljük! Ne hagyjuk égve a tüzet!** Stb.
2. A tanulók leírják a felszólító mondatokat a mappalapjukra.

7. FELADAT**Osztálykirándulás****– házi feladat: írásbeli szövegalkotás felszólító módú igék használatával****IDŐ**

1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

mondatalkotói, szókinccs-aktivizálási képesség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni

ESZKÖZÖK

–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot: **Írd le néhány mondatban, hová szeretnél osztálykirándulásra menni, mit szeretnél megnézni! Mondataidban használd felszólító módú igéket!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a tanári utasításnak megfelelően otthon, önállóan készítik a házi feladatot.

2. ÓRA: MENJÜNK KIRÁNDULNI!

Az óra célja:

- ismerkedés Budapest nevezetességeivel (Hősök tere)
- ismeretterjesztő szöveg feldolgozása
- 1. és 3. személyű felszólítások gyakorlása

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 15-20 darab kb. 5x5 cm-es papírcédula (a tanár előzőleg mindegyikre egy kijelentő módú igét ír: utánoz, olvas, mond stb.)
- gumilabda
- Magyarország autóatlasza (a párok számának megfelelően)
- 2.2. feladatlap, 2.6. feladatlap
- mappalapok
- internet (párok számának megfelelően)

1. FELADAT

Zálogosdi

– ráhangolódás: felszólító mód gyakorlása játékos formában

IDŐ

5 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a toldalékok és szótövek felismerésének és elhatárolásának képessége, olvasási készség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

15-20 darab kb. 5x5 cm-es papírcédula, gumilabda

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Most zálogosdit játszunk.** A tanár röviden ismerteti a játékot. **Az asztalon lévő cédulákon kijelentő módú igék vannak** (*utánoz, olvas, mond stb.*). **Aki elkapja a labdát, húz egy cédulát, és megmondja, hogyan írjuk az ige felszólító módú E/1. (E/3. T/1. T/3.) alakját. Aki nem tudja, vagy rosszul válaszol, zálogot ad.**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók figyelmesen hallgatják a tanári magyarázatot, majd a szabályoknak megfelelően eljátsszák a játékot. A játék végén a tanulók ötletei alapján, a hibás választ adó tanulók kiválthatják a zálogokat.

2. FELADAT**Melyik ige hiányzik?**

– grammatikai formák gyakorlása: közmondások kiegészítése felszólító módú igékkel

IDŐ

10 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a todalékok és szótövek felismerésének és elhatárolásának képessége, mondatalkotói képesség, helyesírási készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

2.2. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja, és röviden ismerteti a 2.2. feladatlapot.

a) Egészítsd ki a közmondásokat a zárójelben levő igék felszólító módú alakjával!

(A tanár szükség szerint elmagyarázza a közmondások jelentését.)

b) Válassz ki egy közmondást, és írd meg egy rövid történetet, amelynek a közmondás a címe!**TANULÓI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanulók elolvassák, és önállóan elkészítik a 2.2. feladatlapot.

A feladatokat közösen, szóban ellenőrzik. Ha szükséges, javítják egymást.

3. FELADAT**Osztálykirándulás I.**

– házi feladat ellenőrzése

IDŐ

5 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

beszédértés, szókincs aktivizálása, olvasási készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális

ESZKÖZÖK

–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG1. **Most szeretném meghallgatni, hová terveztek osztálykirándulást. Olvassátok fel hangosan a leírt mondatokat!** A legjobb megoldásokat a tanár kirakódarabban jutalmazza.**TANULÓI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanulók egyenként felolvassák a házi feladatukat.

4. FELADAT **Osztálykirándulás II.****IDŐ** 5 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** beszédértés, szókincs aktivizálása,**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális, egyéni**ESZKÖZÖK** mappalap**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. **Én is gondolkodtam, hová menjünk kirándulni. Szerintem menjünk el Budapestre autóbusszal!** A tanár beszélgetést kezdeményez. **Mit hallottál már Budapestről? Milyen nevezetességeit ismered?**
Versenyezzünk! Az győz, aki három perc alatt a legtöbb budapesti nevezetességet le tudja írni. A tanár a győztest kirakódarabbal jutalmazza.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kompetenciájuknak megfelelően elmondják, amit Budapestről tudnak.
A tanulók igyekeznek minél több nevezetességet írni a mappalapjukra.

5. FELADAT **Budapest****– útvonalterv készítése térkép segítségével****IDŐ** 5 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** térképolvasás, együttműködési képesség fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** pármunka**ESZKÖZÖK** Magyarország autóatlasza (a párok számának megfelelően), mappalap**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. **Most párokban dolgoztok, alkossatok párokat! Az atlasz segítségével írjátok le a mappalapra, hogy milyen útvonalon utazzunk Budapestre! Milyen városokon menjünk keresztül? A városokban milyen fontos nevezetességeket nézzünk meg?** (Az útvonalterv mindig az adott tanulócsoport városától/településétől függ.) A tanár a legügyesebb párokat kirakódarabbal jutalmazza.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulópárok az atlasz segítségével a mappalapjukra írják a lehetséges útvonaltervet. Tudásuknak megfelelően megemlítik az útba eső települések nevezetességeit is. A feladat ellenőrzése szóban történik.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

Olyan tanulócsoporthoz, amelyiknek lehetősége van számítógép segítségével tanulni, a tanulók keressék meg a www.elvira.hu internetes oldalt.

ESZKÖZÖK

internet, mappalap

LEÍRÁS

Ha a csoport jártas az internet használatában, keressék meg, hogy az adott településről van-e közvetlen vonat Budapestre. Válasszák ki a lehetséges útvonalat, az utazás időpontját, az utazási kedvezmény mértékét. A tanulók írják le az információkat a mappalapjukra.

6. FELADAT

Hősök tere
– ismeretterjesztő szöveg feldolgozása

IDŐ

14 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

globális szövegértés képessége, lényegkiemelési képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni

ESZKÖZÖK

2.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja, és röviden ismerteti a 2.6. feladatlapot.

a) Olvasd el a szöveget!

b) Húzd alá a szövegben a válaszokat!

c) Válaszolj röviden a kérdésekre!

A tanár a padok között járva segít, ha szükséges.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók elolvassák, és önállóan megoldják a 2.6. feladatlapot. A feladatokat közösen, szóban ellenőrzik, egymást javítják.

7. FELADAT

Nézz utána!
– házi feladat: önálló ismeretszerzés, anyaggyűjtés

IDŐ

1 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

verbális emlékezet, szókinccs-aktivizálási képesség, helyesírási készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK
ESZKÖZÖK**

egyéni

–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot. **Nézz utána, hogy a Milleneumi Emlékműnél kiknek a szobrai láthatók!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók meghallgatják a házi feladatot. Otthon, egyénileg készítik el a házi feladatot.

3. ÓRA: HÍRES KIRÁLYOK

Az óra célja:

- magyar történelmi személyek megismerése
- a leghíresebb magyar királyok megismerése (*I. István, I. László, I. Mátyás*)
- illemszabályok elsajátítása
- a Budapestről tanultak összefoglalása szituációs játékkal

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- képek Budapest nevezetességeiről (a tanár a párok számának megfelelően, prospektusokból vágja ki és feldarabolja)
- 3.3. hanganyag
- 3.4. feladatlap
- képeslap (bármilyen) minden tanuló számára
- mappalapok

1. FELADAT	Budapest nevezetességei – ráhangolódás: versenyfeladat
IDŐ	3 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	együtműködési képesség fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	pármunka
ESZKÖZÖK	képek Budapest nevezetességeiről (a tanár a párok számának megfelelően, prospektusokból vágja ki, és magát a képet is 4-5 darabra vágja)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Most párokban fogtok versenyezni.** A tanár kiosztja a pároknak a budapesti nevezetességeket tartalmazó összevágott képeket (*Halászbástya, Parlament stb.*). **Melyik pár tudja leghamarabb kirakni, és megnevezni a képen látható nevezetességet?** A tanár a leggyorsabb párt kirakódarabbal jutalmazza

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A párok igyekeznek elsőnek kirakni a képet, és megnevezni a nevezetességet.

2 FELADAT A Milleneumi Emlékmű szobrai

– házi feladat ellenőrzése

IDŐ 3 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** beszédértés, helyes ejtés készségének fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális, egyéni**ESZKÖZÖK** –**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. Az elmúlt órán megismertük a Hősök terét, valamint a környék nevezetességeit. Most mondjátok el, milyen szobrok láthatók a Milleneumi Emlékműnél! A tanár tapintatosan, de folyamatosan javítja a tanulók nagyobb nyelvi hibáit.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók közül a leggyorsabban jelentkező felolvassa a házi feladatot. A tanulók, ha szükséges, egymást javítják, kiegészítik.

3. FELADAT A három király

– a leghíresebb magyar királyok megismerése hangfelvétel segítségével (I. István, I. László, Mátyás király)

IDŐ 12 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** beszédértés, figyelem, globális hallásértés, jegyzetelés, tömörítés képességének fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális, egyéni**ESZKÖZÖK** 3.3. hanganyag**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. Hoztam nektek egy hangfelvételt, amely röviden megismertet benneteket a három leghíresebb magyar királlyal. Hallgassátok figyelmesen, mert utána néhány kérdésre kell válaszolnotok!

A tanár kétszer egymás után lejátssza a hangfelvételt.

Közben a tábla tanulók által nem látható oldalára írja azokat a kérdéseket, amiket fel fog tenni az elhangzó szöveggel kapcsolatban.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók figyelmesen meghallgatják a hangfelvételt, igyekeznek emlékezetükbe vésni a fontos információkat.

2. **Most felteszek néhány kérdést a hallottakról. A válaszokat írjátok le a map-palapotokra!** (A tanár a kérdések között elegendő időt hagy a tanulóknak a válasz leírására.)

a) **Írd le a királyok nevét!**

b) **Ki állított fel zsoldos hadsereget?**

c) **Mi a Szent Jobb?**

d) **Ki volt a művészetek támogatója?**

e) **Kinek a nevéhez fűződik az államalapítás?**

f) **Kik nevelték Mátyás királyt?**

A tanár miután hagyott egy kis időt a kérdések megválaszolására, újra lejátsza a szöveget, hogy a tanulók megtalálhassák azokat az információkat, amikre korábban nem figyeltek eléggé. Segítségképpen megmutathatja a táblán lévő kérdéseket is.

A tanár a hibátlan megoldásokat kirakódarabbal jutalmazza.

2. A tanulók felidézve a hallottakat, legjobb tudásuknak megfelelően, írásban válaszolnak a kérdésekre.

Az újabb meghallgatás alkalmával ellenőrizhetik eddigi válaszaikat, illetve megkereshetik azokat a válaszokat, amiket eddig még nem találtak.

A feladat megoldását közösen, szóban ellenőrzik.

4. FELADAT

Mit tegyünk a hátizsákba?

– **gyakorlás: szóhalmazból szavak válogatása adott szempont szerint, betűrendbe sorolás**

IDŐ

8 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

globális olvasás, véleményformálás, helyesírási készség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni

ESZKÖZÖK

3.4. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Kíváncsi vagyok, hogy mit vinnétek magatokkal a kirándulásra.** A tanár kiosztja, és röviden ismerteti a 3.4. feladatlapot.

a) **A keretben lévő szavak közül húzd alá, hogy mi szükséges a hátizsákba, ha erdőbe mész kirándulni!**

A tanár megmagyarázza az ismeretlen szavakat.

b) **Az aláhúzott szavakat írd le betűrendbe!**

A tanár a jó megoldásokat kirakódarabbal jutalmazza.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók elolvassák, és önállóan elkészítik a 3.4. feladatlapot.

A megoldásokat közösen, szóban ellenőrzik. Egymás munkáját folyamatosan javítják.

5. FELADAT**Illemkockák****– a közlekedéssel kapcsolatos helyes viselkedési formák elsajátítása, szituációs játék****IDŐ**

5 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

beszédértés, mondatalkotói, együttműködési, véleményformálási képesség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

pármunka

ESZKÖZÖK

mappalap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Tudjátok-e hogyan kell viselkedni utazás és kirándulás közben?** A tanár párokat alakíttat a tanulókkal, ismerteti a feladatot. **Írjatok a mappalagra felszólításokat, melyek a kirándulással, utazással kapcsolatosak!**

2. **Most játszani fogunk. Játsszatok el a párotokkal egy utazási szituációt! A többiek figyeljenek, mert véleményt kell mondani a látottakról!** A tanár lehetőleg minden párt engedjen játszani!

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A párok közösen alkotnak felszólító mondatokat, amelyek a helyes viselkedésre vonatkoznak. A pár mindkét tagja leírja a mappalagra a felszólításokat. **Pl. Ne lökdösődj felszálláskor! Ne szemetelj! Ne hangoskodj! Ülj rendesen!** Stb. A tanulók szóban ellenőrzik a feladatot.

2. A párok megbeszélik, majd eljátsszák a szituációt. A többi tanuló véleményét mond a látottakról.

6. FELADAT**Idegenvezetés****– a Budapestről tanultak összefoglalása szituációs játékkal****IDŐ**

10 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

beszédértés, szókincs aktivizálása, kommunikációs, mondatalkotói, és együttműködési képesség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

kiscsoportos

ESZKÖZÖK

–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár 4 fős csoportokat alakított a tanulókkal. **Már sok mindent megtanultunk Budapestről. Képzeljétek el, hogy nektek kell segíteni egy vidékről Budapestre kiránduló csoportnak. Hogyan mutatnátok be Budapestet és nevezetességeit? Írjátok le a mappalagra minden fontos tudnivalót az indulástól kezdődően!** (Az utazás közben érintett városok/települések nevét is kérje a tanár.) A tanár kirakódarabbal jutalmazza a legügyesebb csoportot.

7. FELADAT

Küldj a barátodnak képeslapot!

– a képeslapírás menetének elsajátítása, a címzésben található rövidítések megismerése

IDŐ

4 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

beszédértés, hallott információ-alkalmazási, szókinccs-aktivizálási képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

képeslap (bármilyen) minden tanuló számára, mappalap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **A nyaralásból és kirándulásról képeslapot küldünk a barátainknak. Most elmondom, hogyan kell megírni és elküldeni a képeslapot.** A tanár minden tanulónak ad egy üres képeslapot.

1. Először a teljes nevet írjuk rá.

2. A következő vonalra a város/falu neve kerül.

3. Ez alá írjuk az utcanevet, házszámot, az emelet és ajtó számát.

4. Alulra kerül a négyjegyű irányítószám.

5. A képeslap bal oldalára írjuk a rövid szöveget. Pl. Kedves ..., Üdvözetem küldöm Budapestről. Nagyon jól érzem magam, sokat gondolok rád. Nati.

6. A megírt képeslapra a postán bélyeget vásárolok, és feladom.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A csoportok felkészülnek az idegenvezetésre. A beszámoló során a csoport egyik tagja az utazásról, a másik Budapestről, a harmadik a Hősök teréről, a negyedik a szobrokról tart ismertetést.

Valamennyi csoport beszámolója után közösen értékelik egymás munkáját.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók leírják a mappalapjukra a címzés sorrendjét.

2. **A címzésben rövidítéseket is használunk.** A tanár a táblára írja a leggyakrabban használt rövidítéseket, megmagyarázza jelentésüket (*u.: utca; krt.: körút; ker.: kerület; em.: emelet*)

3. **Most pedig írjátok meg a barátotoknak a képeslapot!** A tanár a padok között járva segít, ha szükséges.

2. A tanulók leírják a tábláról a rövidítéseket, melléírják a jelentésüket.

3. A tanulók a sorrendnek megfelelően, a nyelvi paneleket használva kitöltik a képeslapot.

4. ÓRA: HULLÁMZÓ BALATON

Az óra célja:

- a hallott és olvasott szöveg értésének fejlesztése
- értési stratégiák fejlesztése, aktivizálása
- szókincsfejlesztés, a szókincs aktivizálása
- térképolvasási, ábraolvasási képesség fejlesztése
- interkulturális ismeretek közvetítése: balatoni mondák
- országismeret bővítése: a Balaton

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- Magyarország domborzati térképe
- földrajzi atlasz (az általános iskolák 5. és 6. osztálya számára)
- balatoni turistatérkép (annyi, ahány csoportot lehet alakítani az osztályban)
- 4.2.A feladatlap, 4.2.B feladatlap, 4.3. feladatlap, 4.4. feladatlap
- 4.2.A hanganyag

1. FELADAT

Híres helyek Magyarországon
– beszélgetés – ismétlés, földrajzi ismeretek felidézése

IDŐ

5 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

mondatalkotói, válaszadási, kommunikációs képesség, szókincs aktivizálása

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos

ESZKÖZÖK

Magyarország domborzati térképe

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felteszi a táblára Magyarország térképét. **Emlékeztek, mi ez? Rámutat Budapest helyére: Mi van itt? Az elmúlt órákon Budapestről tanultatok. Most lássuk, mit jegyeztetek meg!** A tanár kvízzjátékot kezd Budapestről. **Kérdéseket tesztek fel a fővárosunkról. Írjátok le a válaszokat!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók jelentkeznek: **Magyarország. Budapest.** A tanulók a meghatározásokból kitalálják Budapest nevezetességeit, és a megoldásait lejegyzik a füzetükbe.

Itt dolgoznak az ország vezetői.

Ezen a téren magyar királyok szobrai vannak.

Itt éltek a régi magyar királyok.

Itt mondta el Petőfi Sándor a Nemzeti dalt.

Ez Magyarország legnagyobb folyója.

Ez a legszebb sziget Budapesten.

2. A tanár önként jelentkező tanulóval felolvasztatja a válaszokat.

Megoldások: *Országház, Hősök tere, Vár, Nemzeti Múzeum, Duna, Margitsziget.*

Végül a tanár rákérdez, kinek mennyi jó válasza van. A legjobban válaszoló tanulókat kirakódarabbal jutalmazza.

3. A tanár ismét rámutat Magyarország térképére. **Már sok helyet ismertek Magyarországon. Mutassatok híres helyeket a térképen!**

2. A többi tanuló helyeseli vagy javítja a megoldást. Ha nem értenek egyet, a tanár visszakérdez a meghatározásra. A tanulók a meghatározás megismétlésével igazolhatják a véleményüket.

3. A tanulók jelentkeznek, megnevezik azokat a helyeket, amelyeket ismernek. Ha tudnak, beszélnek is ezekről a helyekről. Pl. **Itt van Budapest. Budapest Magyarország fővárosa. Itt van a Mecsek. Itt van a Duna. Itt van a Tisza. Itt van a Balaton. Itt lakunk mi** (megnevezik saját városukat).

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

mondatalakításban jártasabb, gyorsabban haladó csoport

ESZKÖZÖK

Magyarország térkép

LEÍRÁS

A tanár az első feladatban leírtak szerint halad, de a kvízzjáték helyett láncba szerveződő feladatot indít el. Elmondja az első meghatározást egy budapesti nevezetességről, majd átadja a kérdést annak a tanulónak, aki kitalálja, melyik nevezetességről beszélt. Minden mondatot fogalmazó tanuló kaphat kirakódarabot.

2 A. FELADAT

A magyar tenger
– hallott szövegértési feladat – lexikális és földrajzi ismeret bővítése

IDŐ

8 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

hallott szövegértési és olvasási készség, kulcsszó-felismerési, globális szövegértési, mondatalkotói képesség, a vélemény indoklásának képessége, szóbeli érvelés képessége

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni

ESZKÖZÖK

4.2.A feladatlap, 4.2.A hanganyag

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár visszatér Magyarország térképéhez, és rámutat a Balatonra. **Mi van itt? Mondjátok el, mit tudtok a Balatonról!**

2. A tanár kiosztja a 4.2.A feladatlapot. **Olvasátok el a mondatokat!** Rövid várakozás után a tanár folytatja a feladatot. **Enikő a Balatonról tanul. Most felolvas nektek néhány mondatot a Balatonról. Hallgassátok meg figyelmesen! Próbáljátok meg eldönteni, igazak-e a kijelentések a feladatlapon!**

A tanár kétszer játssza le a hanganyagot, közben hagy időt a feladat megoldására.

3. Amikor a tanulók elkészültek, a tanár a tanulókkal együtt ellenőrzi a megoldásokat. Minden mondatot felolvastat egy-egy tanulóval, és megkérdezi, helyes-e. Ha a tanuló nem tartja helyesnek az állítást, megkérdezi, tudja-e indokolni a választ a tanuló.

Ha a tanulók jártasabbak az önálló munkában és az önálló hibajavításban, a tanár nem segít az ellenőrzésben. Amikor elkészülnek, a tanár fent leírt módon rákérdez a megoldásokra, és megindokoltatja a tanulókkal a válaszokat.

A megoldások:

1. I, 2. H, 3. H, 4. I, 5. I, 6. I, 7. H

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók jelentkeznek:

A Balaton. Ha a tanulóknak már vannak ismereteik, elmondhatják, amit a Balatonról tudnak.

2. A tanulók némán elolvassák a mondatokat.

A tanulók meghallgatják a szöveget a Balatonról, közben eldöntik, hogy helyesek-e a kijelentések a 4.2.A feladatlapon.

3. A tanulók jelentkeznek, majd egy-egy tanuló felolvas egy-egy állítást, és megmondják, helyes-e. Ha nem találják helyesnek, megpróbálják megfogalmazni, miért nem igaz az állítás.

A tanulók egyéni munkában elolvassák a feladatlap első oldalán található szöveget, és így ellenőrzik, helyes-e a megoldásuk. Csak ezután kezdik meg a közös ellenőrzést.

2 B. FELADAT

**A magyar tenger
– szövegértési feladat**

**A DIFFERENCIÁLÁS SZEM-
PONTJA**

szövegértési feladatban gyakorlást igénylő csoport

IDŐ

8 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

áttekintő szövegolvasási stratégia, globális szövegértési, kulcsszó-felismerési képesség

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni, teljes csoportos

ESZKÖZÖK

4.2.B feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár visszatér Magyarország térképéhez, és rámutat a Balatonra. **Mi van itt? Mondjátok el, mit tudtok a Balatonról!**

2. A tanár kiosztja a 4.2.B feladatlapot, első oldalával felfelé. **Olvasátok el a szöveget a Balatonról, majd oldjátok meg az 1. és a 2. feladatot!**

3. Amikor mindenki elkészül, a tanár a tanulókkal együtt ellenőrzi a megoldott feladatokat. Először felolvastatja – mondatonként más tanulóval – az első feladat kiegészített mondatait. Ezután a második feladat ellenőrzéseként a tanár előbb a szöveghez tartozó szavakra és kifejezésekre kérdez. Megkéri a tanulókat, hogy indokolják a válaszaikat.

Végül a tanár a megmaradt, a szöveghez nem tartozó szavakról és kifejezésekről is indoklást kér a tanulóktól.

Megoldások:

1. feladat: *77, 14, süllyedéssel, meredekebb, sekélyebb, nyaralók, monda;*

2. feladat: *a vize nyáron gyorsan felmelegszik, vulkán, monda, visszhang, legnagyobb, turista.*

A helyes megoldásokért a tanár kirakódarabokat ad jutalmul.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók jelentkeznek:

A Balaton. Ha a tanulóknak már vannak ismereteik, elmondhatják, amit a Balatonról tudnak.

2. A tanulók némán elolvassák a szöveget, majd megoldják az 1. és a 2. feladatot.

3.

A tanulók a tanárral együtt vesznek részt az ellenőrzésben. Jelentkeznek, és mondatonként felolvassák az első feladat szövegét. Ezután jelentkeznek, és megmondják a következő, a szöveghez tartozó szót, majd indokolják a választ. Pl. **A Balaton vize nyáron gyorsan felmelegszik, mert sekély. Vulkán, mert az északi parton vulkánok voltak.** Stb.

A tanulók jelentkeznek, és megindokolják, hogy a megmaradt szavak miért nem tartoznak a szöveghez. Pl. **Nagyon széles – nem, mert Tihany és Szántód között csak 3 km széles.** Stb.

3. FELADAT**Balatoni táj****– vaktérkép kitöltése, térképolvasás – földrajzi ismeretek magyar nyelvű kifejezésének gyakorlása****IDŐ**

12 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

térképolvasási képesség, a térkép használatának, kitöltésének képessége, együttműködés

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

csoportos

ESZKÖZÖK

4.3. feladatlap, földrajzi atlasz és balatoni turistatérkép minden csoportnak

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felszólítja a tanulókat, hogy alkossanak csoportokat. Minden csoportba lehetőleg ugyanannyi tanuló kerüljön. **Alkossatok csoportokat, és helyezkedjete el, hogy kényelmesen tudjate együtt dolgozni és írni!**

2. A tanár kiosztja a 4.3. feladatlapot. Ellenőrzi, hogy a tanulók megértik-e a feladatot. **Egy vaktérképet osztok ki. Mit láttok rajta?**

Használjátok a földrajzi atlaszokat és a turistatérképeket! Írjátok rá a vaktérképre minden információt a Balaton környékéről, amit a térképekről le tudtok olvasni! Írjátok rá városneveket, földrajzi neveket, látnivalókat is!

Amíg a csoportok dolgoznak, a tanár körbejár, szükség esetén rávezetéssel segít. Közben felír a táblára néhány kifejezést:

megyék, domborzat, városok, látnivalók.

3. Amikor a tanulók elkészültek a vaktérkép kitöltésével, a tanár felolvassa a négy kulcsszót a tábláról, és minden kulcsszóhoz jelentkező csoportot kér.

Ha a tanulóknak nehéz az önálló mondatalkotás, a tanár kérdésekkel segíthet. Pl. **Mely megyék határolják a Balatont? Milyen hegység és dombság között van a Balaton? Milyen folyóvizek vannak kapcsolatban a Balatonnal? Milyen nagy városok vannak a Balaton körül? Hol vannak múzeumok? Hol van vár? Hol vannak várromok?**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók – lehetőleg azonos létszámú – csoportokat alkotnak. Összetolják a padokat, és úgy helyezkednek el, hogy mindenki lássa az atlaszt, és tudjon írni.

2. A tanulók megismerkednek a feladattal. A 4.3. feladatlapon egy vaktérkép található. **A Balatont.**

A tanulóknak a lehető legtöbb információt kell keresniük a földrajzi atlasz és a turistatérkép segítségével a Balaton környékéről, és ezeket fel kell tüntetniük a vaktérképen.

A tanulók csoportban, önállóan dolgoznak.

3. A csoportok eldöntik, melyik kulcsszóról akarnak beszélni, és jelentkeznek. A tanár felszólítására – a kitöltött feladatlapjuk segítségével – elmondják, mit találtak az adott témában a térképeken. Pl. **A Balatont négy megye határolja: Veszprém, Fejér, Somogy és Zala. A Balaton északi partján van a Dunántúli-középhegység, a délin a Somogyi-dombság. A Balatonba folyik a Zala folyó. A Balatontól indul a Siócsatorna. A Balatonba nyúlik a Tihanyi-félsziget. Városok a Balaton körül: Siófok, Fonyód, Keszthely, Szigliget, Tihany, Balatonfüred, Veszprém. Múzeumok sok városban vannak, pl. Keszthelyen, Szigligeten, Tihanyban, Balatonfüreden, Siófokon, Szántódon. Nagyvázsonyban vár található. Sok várrom van a Balaton északi partján, pl. Sümegen. Stb.**

4. FELADAT

**Balatoni történetek
– szövegfeldolgozás – ismerkedés balatoni mondákkal**

IDŐ

19 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

globális szövegértési, kulcsszó-felismerési, kérdésfeltevési, válaszadási képesség, a szöveg dramatizálásának képessége, pantomim

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

csoportos

ESZKÖZÖK

4.4. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár emlékezteti a tanulókat a Balatonról olvasott/hallott szöveg utolsó bekezdésére.

2. A tanár összevonja a csoportokat – a tanulók most két csoportban fognak dolgozni. Kiosztja a 4.4. feladatlapokat. Az egyik csoport *Az utolsó óriás*, a másik *A balatoni kecskeköröm* című mondával fog dolgozni. Mindegyik csoport csak a maga mondáját olvashatja el. **Olvasátok el a mondát! Beszéljétek meg a csoportban, miről szól! Ha valamit nem értettetek meg, segítsetek egymásnak! Oldjátok meg a mondához tartozó feladatot!**

Megoldások:

A balatoni kecskeköröm

királylány: visszhangként felel, büszke volt a hangjára, bezárták a barlangba;

aranyszörű kecskék: a Balaton partján legelt, belevesztek a tó vizébe;

Hullámkirály: vihart küldött, haragra gerjedt, a fia beteg lett.

Az utolsó óriás

óriás: nagyon nagy, mesebeli ember;

mocsár: vizes, sáros talaj;

legeltet: kiviszi a rétre az állatait táplálékot keresni;

háborog a víz: nagy hullámok vannak a vízen;

belesüllyed: elmerül, belesüllyed.

A tanár mindkét csoport munkáját megfigyeli, szükség esetén segít.

3. Amikor a csoportok elkészülnek a 4.4. feladatlap megoldásával, a tanár új feladatot ad: **Egyik csoport sem ismeri a másik csoport mondáját. Mutassátok be a mondátokat a másik csoportnak! Készítsetek szereposztást, játsszátok el a történetet! Alkossatok párbeszédet! Ha kevés a szereplő, többen is mesélhettek! Végül írjatok néhány kérdést, amelyeket feltehettek a másik csoportnak a mondátokról!**

4. Ha szükséges, a tanár segít a csoportoknak a látott mondák értelmezésében és a válaszadásban.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Egy önként jelentkezőn tanuló felolvassa a Balatonról szóló szöveg utolsó bekezdését:

Sok monda fűződik a Balaton és a környező helyek keletkezéséhez. A legismeretebbek a tó egyik legszebb pontjához, a Tihanyi-félszigethez kötődnek: a tihanyi visszhanghoz és a balatoni kecskekörömhöz.

2. A tanulók két – lehetőleg azonos létszámú csoportba szerveződnek. Az egyik csoport *Az utolsó óriás*, a másik *A balatoni kecskeköröm* című mondát olvassa el (a másikat nem!).

A tanulók egyénileg elolvassák a mondát. Megbeszélik a csoportban, mit értettek meg a mondából. Segítik egymást a megértésben. Megoldják a mondához kapcsolódó feladatot.

3. A csoportok felkészülnek a monda dramatizálására. Felosztják a szerepeket, párbeszédet alkotnak a történetnek megfelelően, gyakorolják a monda bemutatását. Kérdéseket írnak, amelyeket a játék végén feltehetnek a másik csoportnak.

4. A szükséges felkészülési idő után a csoportok bemutatják a mondájukat. Felteszik az összegyűjtött kérdéseket is. Pl. **Milyen valós helyhez fűződik a monda? Kik a monda szereplői?** Stb. A másik csoport tagjai válaszolnak a kérdésekre.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

kisebb létszámú, vagy több tanári segítséget igénylő csoport

ESZKÖZÖK

4.4. feladatlap

LEÍRÁS

Ha a csoport létszáma nem teszi lehetővé két csoport alakítását, vagy a tanulók több tanári segítséget igényelnek, elegendő az egyik mondat közösen feldolgozni. Ebben az esetben a tanulók némán elolvassák a szöveget, megoldják a feladatot. Ennek ellenőrzése után a tanár kérdésekkel segíti a szöveg teljes megértését, majd segít a dramatizálásban is.

5. FELADAT

Mit tudok a Balatonról?

– házi feladat

IDŐ

1 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

szókincs aktivizálása, szövegalkotói képesség, verbális emlékezet fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni

ESZKÖZÖK

4.4. feladatlap, mappalap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár két házi feladatot ad. Minden tanulónak be kell fejeznie a 4.4. feladatlapot (el kell olvasni azt a mondat, amelyet a csoportjával nem dolgoztak fel, és meg kell oldani a kapcsolódó feladatot). A másik feladat önálló fogalmazás alkotása a Balatonról. Kb. 6-8 mondatot kell írni.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók házi feladatként befejezik a 4.4. feladatlapot, és fogalmazást írnak *Mit tudok a Balatonról?* címmel.

5. ÓRA: KIRÁNDULJUNK A BALATONHOZ!

Az óra célja:

- a hallott és olvasott (párbeszédese) szöveg értésének fejlesztése
- értési stratégiák fejlesztése, aktivizálása
- a szókincs aktivizálása
- térképolvasási, térképkészítési képesség fejlesztése
- országismeret bővítése: balatoni látnivalók
- a vélemény magyar nyelvű kinyilvánításának gyakorlása

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- képkártyák: *Erzsi, Évi, Gergő, Nati, Nóri, Robi, Tomi*
- balatoni turistatérkép, prospektusok
- képeslapok minden csoportnak
- nagyméretű fehér csomagolópapír
- mappalap minden tanulónak
- 5.2.A feladatlap, 5.2.B feladatlap, 5.3.A feladatlap, 5.3.B feladatlap
- 5.2.B hanganyag, 5.3.A hanganyag

1. FELADAT

Balaton, Balaton

– láncjáték – a Balatonhoz kötődő szókincs aktivizálása, ráhangolás

IDŐ

3 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

szókincs aktivizálása, verbális emlékezet, figyelem képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

láncba szerveződő

ESZKÖZÖK

–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ráhangolásként láncfeladatot indít el. **Játsszunk balatoni játékot! Mondok egy szót, ami a Balatonhoz kapcsolódik! Folytassátok a sort! Bármit lehet mondani, földrajzi neveket, vagy olyan szavakat, amelyek jellemzők a Balatonra.** A tanár az első padban ülő tanulóhoz fordul: **Siófok.**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók egymás után bekapcsolódnak a játékba. Mindannyian egy-egy balatoni helyet neveznek meg, vagy Balatonhoz köthető szót mondanak. Pl. Keszthely. Zala megye. Szigligeti vár. Múzeum. Hajó. Víz. Strand. Stb. Aki nem tud többet, kiesik. A két utolsónak maradó tanuló kirakódarabot kap.

2.A FELADAT**A Szivárvány osztály kirándulni megy****– interaktív szövegolvasási feladat – szókincsfejlesztés, párbeszédgyakorlása****IDŐ**

12 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

olvasási készség, globális és szelektív szövegértés, kulcsszófelismerés képessége

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

csoportos

ESZKÖZÖKképkártyák: *Erzsi, Évi, Gergő, Nati, Nóri, Robi, Tomi*, 5.2.A feladatlap**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár felteszi a táblára a Szivárvány osztály tanulóinak képkártyáit. Sorban mind-egyikről megkérdezi, felismerik-e a tanulók.

2. **Ma arról fogunk olvasni, hogyan szervezte meg a Szivárvány osztály az osztálykirándulást. Közben eljátsszuk, hogy mi vagyunk a Szivárvány osztály. Alakítsatok csoportokat! Minden csoportban annyi tanuló legyen, mint a Szivárvány osztályban! Válasszátok ki, melyik szereplő szeretnétek lenni! Én leszek a Szivárvány osztály osztályfőnöke.** (Ha a csoportban csak 7-9 tanuló van, egy csoportban fognak dolgozni. Kiegészíthetik az osztályt *Enikővel* és *Zsoltival*.)

3. A tanár kiosztja az 5.2.A feladatlapot. **Olvassátok el az első részt magatokban! Utána nézzétek meg az első feladatot!**

A tanár folyamatosan követi a csoportok munkáját, a Szivárvány osztály osztályfőnöke szerepében részt vesz a beszélgetésben, segíti a tanulókat véleményük megformálásában.

4. Ha a tanulók úgy döntenek, a Szivárvány osztály a Balatonhoz utazik, a tanár felszólítja őket, hogy írják le röviden, párbeszéd formában a jelenetet, azaz folytassák a Szivárvány osztályról szóló történetet a feladatlapon. Segítségül a tanár néhány kifejezést ír fel a táblára: mondta, felelte, kérdezte, javasolta, kérte, ez a véleménye. Ha

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a képek alapján megnevezik a Szivárvány osztály tanulóit: **Erzsi. Évi. Gergő. Nati. Nóri. Robi. Tomi.**

2. A tanulók csoportokat alakítanak. Mindenki választ egy szerepet. Összetolják a padokat, vagy körbe ülnek, hogy jól lássák egymást, kényelmesen tudjanak együtt dolgozni.

3. A tanulók némán elolvassák a történet első részét és a hozzá kapcsolódó feladatot. Megbeszélik, mi a feladat. Nyelvi kompetenciájuknak megfelelően megszemélyesítik a Szivárvány osztály tanulóit, és eljátsszák, hogyan dönti el a történetbeli osztály, hová menjenek kirándulni.

4. A tanulók (remélhetőleg) a Balatont fogják választani. Ha nem, megfordítják a feladatlapot, és elolvassák, hogy az osztály a Balatont választotta. Ezután rövid párbeszéddel egészítik ki a történetet az 5.2. A feladatlapon arról, hogyan zajlott le a döntés a Szivárvány osztályban.

nem a Balatont választották, a tanár felszólítja őket, fordítsák meg a feladatlapot, és nézzék meg, mit választott a Szivárvány osztály.

Lehetséges megoldás:

– *Menjünk Budapestre!* – mondta Nati.

– *Nem, Budapesten már voltunk!* – feleli Robi. – *Inkább menjünk végig a Duna mellett!*

– *Budapesten már láttuk a Dunát, inkább nézzük meg a Tiszát!* – ez Nóri véleménye.

– *Én nem szeretem a folyókat. Inkább nézzünk meg egy nagyobb várost!* – javasolta Évi.

– *Milyen városra gondolsz?* – kérdezte az osztályfőnök.

– *Talán Győrbe vagy Szegedre* – felelte Évi.

– *Miért akarsz városokba menni?* – kérdezte Tomi. – *Mi is városban lakunk!*

– *Mert szeretem a múzeumokat és a régi házakat.*

– *A múzeumok unalmasak. Én a régi várakat szeretem!* – mondta Gergő.

– *Akkor menjünk a Balatonhoz!* – javasolta Erzsi. – *Ott vannak városok, múzeumok, víz és régi várak is!*

– *Jó ötlet!*

– *Jó ötlet! Menjünk a Balatonhoz!*

2.B FELADAT

A Szivárvány osztály kirándulni megy

– hallásértési, szövegértési feladat – szókincsfejlesztés, párbeszédgyakorlása

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

önálló mondatalkotásban, szerepjátékban, a történet eljátszásában kevésbé jártas, kevésbé kezdeményező csoport

IDŐ

12 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

hallásértés, globális hallásértési képesség, szelektív hallásértési képesség, olvasási készség, kulcsszófelismerés képessége, figyelem képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni, csoportos

ESZKÖZÖK

képkártyák: *Erzsi, Évi, Gergő, Nati, Nóri, Robi, Tomi*, 5.2.B hanganyag, 5.2.B feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felteszi a táblára a Szivárvány osztály tanulóinak képkártyáit. Sorban mindegyikről megkérdezi, felismerik-e a tanulók.

2. A tanár kiosztja az 5.2.B feladatlapot. **A Szivárvány osztály osztálykirándulásra készülődött. Osztályfőnöki órán megbeszéltek, hová menjenek kirándulni. Először olvassátok el a feladatlapon szereplő mondatokat! Utána meghallgatjuk a beszélgetést, és kitöltitek a feladatlapot!**

3. **Most fordítsátok meg a feladatlapot! Olvassátok el a beszélgetést, ellenőrizzétek, és javítsátok ki a megoldásaitokat!**

A megoldások:

H, H, I, H, I, I, H, I, H, I

Amikor a tanulók elkészülnek, a tanár rákérdez, hány helyes válaszuk van. A legkevesebbet hibázó tanulók kirakódarabot kapnak.

4. **Most játsszuk el ezt a jelenetet! Válasszátok ki, melyik szereplő szeretnétek lenni! Gyakoroljátok a jelenetet!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a képek alapján megnevezik a Szivárvány osztály tanulóit: **Erzsi. Évi. Gergő. Nati. Nóri. Robi. Tomi.**

2. A tanulók először elolvassák az 5.2.B feladatlapot, aztán miközben meghallgatják a hanganyagot, kitöltik.

3. A tanulók elolvassák a hanganyag írott változatát, önállóan ellenőrzik és javítják a megoldásaikat.

4. A tanulók megosztóznak a Szivárvány osztály tanulóinak szerepén. Többször felolvassák, majd eljátsszák a jelenetet. Ha többen vannak, több csoportban is játszhatnak, vagy újabb szereplőket találhatnak ki a Szivárvány osztályba.

3.A FELADAT

Irány a Balaton!
– hallásértési feladat – gyakorlás

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

hallásértés, globális hallásértési képesség, szelektív hallásértési képesség, olvasási készség, kulcsszófelismerés képessége, figyelem képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni

ESZKÖZÖK

5.3.A hanganyag, 5.3.A feladatlap–

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár folytatja a Szivárvány osztály osztálykirándulásának történetét. **Aznap délután, az osztályfőnöki óra után, a Szivárvány osztály elment egy utazási irodába. Arra voltak kíváncsiak, mit érdemes megnézni a Balaton körül.** A tanár kiosztja az

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók tovább figyelik a Szivárvány osztályról szóló történetet.

5.3.A feladatlapot. **Hallgassátok meg, miről beszéltek az utazási irodában!** A tanár játssza le kétszer, ha kell, háromszor egymás után a hanganyagot. Minden kiegészítendő mondat után álljon meg, hogy le tudják írni a tanulók a hallottakat!

2. Amikor mindenki elkészült, a tanár felszólítja a tanulókat, hogy cseréljék ki a padtársaikkal az 5.3. A feladatlapokat. Újra szakaszosan játssza le a hanganyagot, közben a tanulók ellenőrzik, ha kell, kijavítják a padtársuk megoldásait. (A tanár az óra végén gyűjtse össze a feladatlapokat, és nézze meg, helyes-e a megoldás és a javítás. A kiemelkedően jó megoldásokat a következő órán kirakódarabban jutalmazhatja.)

Megnézik az 5.3.A feladatlapot, meghallgatják a dialógust, és önállóan kiegészítik a szöveget.

2. A tanulók feladatlapot cserélnek a padtársaikkal. Újra meghallgatják a dialógust, közben ellenőrzik, és ha kell, kijavítják egymás megoldásait.

3.B FELADAT	Irány a Balaton!
A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA	– szövegértési feladat - gyakorlás
IDŐ	hallásértésben kevésbé jártas csoport
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	10 perc
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	olvasási készség, globális szövegértés, kulcsszófelismerés képessége, válaszadás képessége
ESZKÖZÖK	egyéni, majd csoportos
	5.3.B feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár folytatja a Szivárvány osztály osztálykirándulásának történetét. **Aznap délután, az osztályfőnöki óra után, a Szivárvány osztály elment egy utazási irodába. Arra voltak kíváncsiak, mit érdemes megnézni a Balaton körül.** A tanár kiosztja az 5.3.B feladatlapot. **Olvasátok el, miről beszéltek az utazási irodában! Utána oldjátok meg a feladatot!**

Megoldás: *Szervusztok, segíthetek, Osztálykirándulást, hová menjünk, Balaton körül, város, partra, városok, várak, múzeumok, strandok, strand, fürdés, városok, napozni, múzeumokat, Keszthely, legnagyobb város, Siófok, Balaton partján, déli parton, Fonyódon, északi partra, Balatonfüredet, Tihanyba, városban, több múzeum, legnagyobb, legszebb, Babamúzeumot, Tojás múzeum, Tihanyban, ház, vár, nézzétek meg,*

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók elolvassák a feladatlapon található szöveget. Egyéni munkában megoldják a feladatot: megkeresik a szövegben a választ a kérdésekre, és aláhúzzák a megfelelő mondatokat, kifejezéseket.

fürdeni, úszni, minden városban, Mivel utaztok, autóbuszsal, komppal, két napra, válasszatok, Köszönjük szépen, jó utat.

2. Amikor a tanulók megoldották a feladatlapot, a tanár felszólítja a tanulókat, hogy mondják el a megoldásokat. Közben beszélgetést is kezdeményez a tanulókkal arról, mi történt az utazási irodában.

Pl. Ki mit kérdez a fiatal lánytól az utazási irodában? Ki szeretne napozni és sétálni? Milyen városokat javasol a lány? Melyik partról mesél többet? Mit gondoltok, hová fog utazni a Szivárvány osztály?

2. A tanulók jelentkeznek, felolvasnak egy-egy kérdést, és megmondják, mit válaszoltak. A tanár kezdeményezésére beszélgetnek arról, hogyan zajlott az információkérés az utazási irodában. Megkeresik a tanár kérdéseire is a választ, vagy kikövetkeztetik azokat. Jelentkeznek, és válaszolnak.

4. FELADAT

Balatoni élmények

IDŐ

20 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

gondolati terv készítésének képessége, szóincis aktivizálása, mondat- és szövegalkotói képesség, kommunikációs képesség, rajzkészség, gondolati terv vizuális megjelenítésének képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

csoportos

ESZKÖZÖK

balatoni turistatérkép, prospektusok, képeslapok minden csoportnak, nagyméretű fehér csomagolópapír, 5.2. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. **Hallottátok, mennyire sok látnivaló van a Balaton körül. Most dolgozzatok csoportokban! Készítsetek kirándulási tervet, tegyetek javaslatot, hová menjen a Szivárvány osztály! Írjátok le az útvonalat és a látnivalókat! Használjátok a turistatérképet és a feladatlap szövegét!** A tanár figyeli a csoportok munkáját, ha szükséges, segít.

2. Amikor a csoportok már megalkották az úttervet, a tanár folytatja a feladatot. **A Szivárvány osztály kirándulásának története a végéhez közeledik. Most ismét képzeljétek el, hogy ti vagytok a Szivárvány osztály, és már megtörtént az osztálykirándulás. Készítsetek élménybeszámolót az útvonaltervek alapján! Rajzoljátok le a Balatont a csomagolópapírra, válasszatok a prospektusokból és képeslapokból, készítsetek egy szép tablót! Írjátok egy képeslapot a Szivárvány osztály nevében Enikőnek és Zsoltinak, és ezt is tegyétek rá a tablóra! A végén minden csoport bemutathatja a tablóját. Mindenki beszéljen egy-egy helyről, amit a Szivárvány osztály látott!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók csoportokban dolgoznak. Megbeszélik, hová érdemes kirándulni a Balaton körül. Tervet készítenek, és leírják a tervezett útvonalat, a meglátogatni kívánt helyekkel együtt..

2. A csoportok élménytablót készítenek a képzeletbeli osztálykirándulásról a csoportban javasolt utazási terv alapján. Megrajzolják a Balatont a csomagolópapírra, bejelölik a kiválasztott városok, látnivalók helyét, képekkel, rajzokkal díszítik a tablót. Képeslapot írnak a Szivárvány osztály nevében Enikőnek és Zsoltinak, ezt is elhelyezik a tablón. Végül felosztják egymás között, ki melyik látnivalóról fog beszélni, felkészülnek, és bemutatják a tablót.

3. Amikor a csoportok készen vannak, a tanár külön-külön kihívja a csoportokat, hogy beszéljenek a választott utazási tervről, a láttnivalókról, és mutassák be a tablót.
3. A csoportok külön-külön bemutatják az útvonaltervüket, és beszélnek a láttnivalókról is. A csoport minden tagjának kell beszélnie.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA	kevésbé kezdeményező, önálló munkában kevésbé jártas csoport
ESZKÖZÖK	balatoni turistatérkép, prospektusok, képeslapok minden csoportnak, nagyméretű fehér csomagolópapír, 5.2. feladatlap
LEÍRÁS	Ha a csoport több tanári segítséget igényel, a tanár kész útvonaltervet ad a tanulóknak (felírja a táblára is): A Szivárvány osztály úgy döntött, hogy az első nap Balatonfüredet, Tihanyt, Nagyvázsont és Szigligetet nézik meg, majd Keszthelyre utaznak, ott alszanak. Másnap megnézik a keszthelyi láttnivalókat, majd a Balaton déli partján Fonyódra utaznak, és egész délután strandolnak. Este térnek haza. Ezután a 2. lépéstől folytatják a 4. feladatot.
5. FELADAT	Balatoni napló – házi feladat
IDŐ	1 perc
KIEMELT KÉPSZÉGEK, KÉPESSÉGEK	szövegalkotói képesség, szövegtervezés képessége, a szövegalkotó, szövegkohéziót biztosító elemek használatának képessége
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	egyéni
ESZKÖZÖK	mappalap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Házi feladatként a tanár arra kéri a tanulókat, hogy fejezzék be a Szivárvány osztály kirándulásának történetét. Ne szabja meg a történet hosszát és formáját, így minden tanuló a képességeinek megfelelően oldhatja meg a feladatot.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók – egyéni nyelvi kompetenciájuknak és képességeiknek megfelelően – befejezik az órán, az 5.2.A és 5.3. feladatlapokon megkezdett történetet a Szivárvány osztály kirándulásáról.